

Amikor belóttek a szobába

(NEW YORK-I PIROS FÜZET)

S hogy pontosan március elsején jött meg a tavasz, világtörténelmi ironia volt. Manapság nem akkor jönnek a melegek és a hidegek, amikor számítani lehet rájuk. Nincs tavasz. És nincsen nyár, vagy ha van valami ilyesmi évszak, az túlzásokkal és felesleges erőfeszítésekkel terhes.

Szív kitérte az ablakot, és nagyot szippantott a langyos levegőből. Szemben velük élt a tábornok. Az idős katona középmagas, fehér hajú, bizonytalan korú férfi volt, többnyire kintüntetésekkel teletűzdelt uniformist viselt, és éjszakánként gyakran népes társaság kíséretében tért haza, könnyű farszeszekben italokat, sült húsokat és iszonyatos nagy pizzákat hoztak, jókedvük önfeledten bugyborékol, fehér estélyiben táncoló szőke nők és magas, izmos fiúk kiáltoztak a túloldalon. Néhány filozófus is kísérte őket, többnyire náluk volt a száraz sütemény és a csokoládétorta.

De most, a tavasz első, amerikai napján a tábornok háza csöndes volt, mélabúsan lógott az épület homlokzatán a piros-fehér nemzeti lobogó. Mókus rágta a háncsot az utca egyik tölgyfáján, aztán elunta, és ürtett. Szív nevetett, nem látott még ürtő mókust, a kis állat a művelet közben is izgett-mozgott.

Aztán arra gondolt, hogy az a pornográf felvétel, amely a mi nap jelent meg Marilyn Monroe-ról a világhálón, egyfelől komolyan vitatható, aztán pedig egyéb kellemetlenségről is tudósít. S ez az egész fejlemény túlmutat a fiatal Marilyn problémáin, hogy pénz kell, hogy érvényesülés kell, hogy be kell törni a kegyetlen filmvilágba, akármi áron is. Nem, a karrier ebből a szempontból smafu. Abban az időben, amikor Magyarországon Rákosi Mátyás átvette a hatalmat, szerte a világon, így nyilván a magyaroknál is a vibrátort konnektorhoz kellett csatlakoztatni, hogy működjön. Már éppen elvakítaná tekintetünket a hegycsúcs fénye, amikor jön egy országos, vagy éppen regionális áramszünet, és... nem a hűtőben lefagyasztott lófejre gondolunk, hogy azzal most mi lesz, ha kienged, nem. Ujjaink közt kihűl, hideg lesz az élvezeti kézkapa. Ő pedig csak rázogattja a műszert, a fenébe is, ne már, hogy éppen most, hanem aztán, ahogy végiggördül a könnyecsepp a még mindig remegő arcon, és viszi, viszi lefelé a fényt. Szív arra gondolt, hogy az ilyen könnyecseppben is van annyi fény, mint akármi hegycsúcsban. Nem volt jó gondolat, de az övé volt.

Az a zöld fűfolt, amelyre Szív még január végén, egészen csikorogató hidegben bukkan a két egyetemi épület között, március első napjára egészen kifakult. Sárga, sárga, sárga lett. A tél is éget, eléget. A hó szívja ki a véredet, édesem. Ilyen végtelen sárgát a magyar alföldön lehet látni kora tavasszal, amikor Kecskemét és Kiskunfélegyháza között vacakol a vonat. Továbbá végre megvan Jézus sírja is. Jézus elvette feleségül Mária Magdolnát, teherbe ejtette, és ő János nevű gyermeket szült neki. A rendező, aki Jézus sírjára irányított a kamerát, korábban a Terminátort forgatta. Ezek fontos dolgok. Eljutni a Terminátortól Jézusig, nem hosszú, de egyenes út.

Meglebbent, mintha intene, a szemközti ház virágmintás nagyfüggönye. Szív azon tűnődött, mivel foglalatzkodhat most a tábornok. Annyi kintüntetés, annyi régi, hidegháborús vibrátoros készülék, annyi nagymamás pornó, annyi véres pénz, annyi törvény és jogi felhatalmazás kísérte az életét, hogy az ember nyomban elfárad, ha belegendol.

Egyszer beszélt vele, ezzel az oly népszerű katonával, aki komoly társasági életet élt, és esténként fiatalokkal ünnepeztette magát. Este volt, és Szív éppen verset írt.

Csengett a telefon, és ő nyomban megismerte a hangját.

- Igen, uram - mondta Szív.

A tábornok hangja mély volt, kellemes és határozott.

- Jól figyeljen, Szív! Én harcoltam már a függetlenség háborúban, 1776-ban, továbbá 1862-ben a véres polgárháborúban, majd 1918-ban az első világháborúban, és 1944-ben a D-day-en is ott tapicskoltam a véres normandiai homokban, és harcoltam a füledt Koreában, és a szétszaggatott Vietnamban, valamint Afganisztánban, és gyakorta ott vagyok Irakban is. Mit szól ehhez, Mister?

- Első hallásra soknak tűnik - dűnyögte bizonytalanul Szív.

Letették a kagylót. Nem többet, csupán ennyit akart mondani a tábornok, és most tavasz van. Még visszatérhet egy-két napra a tél, még jöhet fagy, még kiéghetnek a villanykörtek, jöhet országos áramszünet is, de tavasz van mégis. Tavasz van, tavasz. És ebből engedni nem szabad. A tábornok elmondta, amit akart.

Szív még mindig az ablakban nézelődött.

Nem hallotta a hangot, vagy inkább az első pillanatban nem fogta fel, miféle zaj lehet. Akár egy szűktorkú jalkiáltás. A mókus megcsúszik a fatörzsön, és zuhan keveset. Közben visít, mint egy véres gyerekfűrés. Újra havat szülnének a felhők. Égtek odaát a villanyok, a tábornok háza fényben úszott. Fáradt szárnyakkal valamennyi szél is feltámadt, lengett a zászló, lengett. S aztán Szív megértette, hogy az imént lövés dörrent. És hogy ez egy háborús lövés volt. A nyakához nyúlt, melyen még ott vibrált az elsűvítő lövedék forrósága. A golyó átütötte dolgozószobája falát, és aztán továbbszállt, hová, valamerre. Lett Szív életén egy lyuk. És azt a lyukat, akárhogy is akarta, nem tudta betömni. Ivott egy sört, tűnődött, aztán tárcsázott. A tábornokot hívta.

- Talált, uram - szólt a kagylóba Szív.

- Gratulálok, barátom! - harsogott a tábornok. - Maga aztán igazán kitűnő célpont volt.

Szív aznap este, a tavasz első amerikai napján nehezen aludt el. De aztán azt álmodta, hogy a tavasz is csak egy lyuk. Kicsi lyuk, de vissza tud jönni rajta minden, ha akar. És akart.

SZÍV ERNŐ

A MOBIL GÁT KEVESEBBE KERÜL, MINT AZ ÉVENKÉNTI HOMOKZSÁKOZÁS

Megöregedett a partfal

Ilyen volt a tavalyi ár idején a szegedi Tisza-part. Fény derült a harmincéves szerkezet gyenge pontjaira is

FOTÓ: FRANK YVETTE

Szegeden az árvízvédelmi rendszer leginkább szem előtt lévő része a belvárosi partfal. A vasbeton szerkezet csúnya és szürke, falanszterként választja el a várost a folyótól. A tavalyi áradás ráadásul már megmutatta a harmincéves szerkezet gyenge pontjait is. Megérett a cserére - állítják a szakemberek. Egy új, mobil, csak az árvíz idején működő partfal kevesebbe kerülne, mint amennyit homokzsákra, munkadíjra költenek, és megvalósulhatna az építészek álma is: Szeged együtt élhetne folyójával.

A védvonalak olyanok legyenek, hogy azok ne válasszák el a polgárokat a folyótól, hanem inkább összekössék. Ez a vízügyi szakma képviselőinek éppúgy az álma, mint az építészeknek. A szakma ugyan elsősorban a tökéletes biztonságra törekszik, de már azt sem szeretné, ha a partfal egy modern falanszterhez, Maginot-vonalhoz ha-

sonlóan a városi polgárok életterét lecsúszkítaná.

Össze kell hát nyitni a várost a folyóval. Ezt vallja Dobi László, az Atikővizig igazgatója, aki levonta a tavalyi, mind ez idáig legmagasabb vízszinttel, 1009 centiméterrel tetőző tiszai árvíz tanulságait. Hozzátette: nem lehetünk nyugodtak, különböző természeti okok miatt a jövőben hasonlóan magas vízszintekre lehet számítani. Ennek az az oka, hogy a város két folyója, a Tisza és a Maros külön-külön is képes árvizeket okozni, egyidejűleg érkező árhullámaik rendkívüli vízszinteket eredményeznek. „A folyók még nem merítették ki az árhullámok kialakításában rejlő lehetőségeiket” - jelentette ki.

Az 1974-1979. között - az 1970-es, Szegedet komolyan fenyegető árvíz levonulása után - épített vasbeton partfal 2006-ban megvédte ugyan a várost, ellenállt az eddigi legnagyobb víznyomásnak, de fény derült minden gyengéjére: az illesztéseknél a vízzá-

Költségek

A helyreállításnál olcsóbb a védekezés, a védekezésnél olcsóbb a megelőzés. Ez a vízügyi szakma kiindulópontja. Kozák Péter, az Atikővizig osztályvezetője, a projekt egyik kidolgozója elmondta, az árvíz védekezés tavaly országosan 20 milliárd forintba került, a helyreállítás 11-be. Az új belvárosi Tisza-part 10 milliárdból, a tavaly felhasznált pénzek egyharmadából megépülhetne, s további 5 milliárdba kerülne az új déli híd, a Stefánia-Móra kert-Roosevelt tér és a teljes belterületi Tisza-part rendbehuzatala. A tavalyi árvíznel csak Szegedre 200 ezer homokzsákot hordtak, ezeröttszázán dolgoztak a védekezésnél. Az árvíz után a homokot, a zsákokat el kellett hordani, azokat már nem lehetett újra hasznosítani. A mobil gát azonban, ha kell, minden évben újra felhasználható.

rás tökéletlenségére, s a partfal mögött húzódó ismeretlen nyomvonalú és átmérőjű, régi téglá vízelvezető rendszer létezésére. Egy olyan veszélyforrásra, amit meg se lehet szüntetni, hiszen az embermagasságú csatornákat nehéz megbízhatóan tömíteni.

Szükségessé vált egy olyan koncepció kidolgozása - magyarázta Dobi László -, amely állékonyágában, vízzárásában, magassági biztonságában többet tud nyújtani a mostaninál. Ez az úgynevezett mobil partfal. Ilyen működik Kölnben, illetve építettek Prágában is a 2001-es árvíz után. Számos műszaki megoldás létezik, Prágában egy vékony pengéfal emelkedik ki a járda síkjából, Németországban általában alumínium „kerítéshez” hasonló elemeket illesztnek össze árvíz idején.

Szegeden a mobil gát egy járdaszintbe süllyesztett üres tömlő lenne, amelyet fedlap véd meg a külső behatásoktól. Árvíz idején a fedlap kiemelkedik, az „üres hernyó” megtelik vízzel, és 120 centi magasra „kitüremkedik”, még 50-60 centivel magasabba is, mint a jelenlegi partfal. A fedlap a Tisza felőli oldalon védi a tömlőt az uszadék okozta sérülésektől.

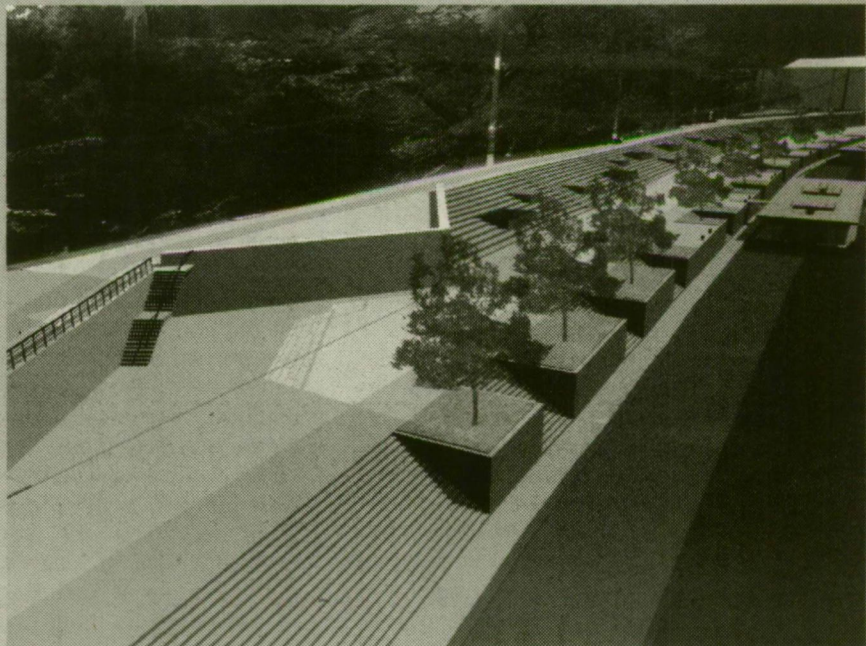
Az igazgató elmondta, reméli, hogy sikeresen pályáznak a megnyíló uniós forrásokra, és megépülhet az új belvárosi Tisza-part. Azt is hangsúlyozta: ennek a fejlesztésnek nem egy másik rovására kell megvalósulnia, hanem együtt a többi városi projekttel, mivel mindegyik azonos fontossággal bír.

FEKETE KLÁRA

Hogy nézne ki a Stefánia?

Jelenleg 960 centi magas a Stefánián a járdaszint, a betonfalé pedig 1050 - magyarázta Vesmás Péter városépítész. A járdaszintet 60 centivel meg lehetne emelni úgy, hogy enyhe lejtő vezetne fel rá a parkból, a partfalból pedig 50 centit kellene visszabontani. Így a városból „fel” lehetne sétálni a járdára, ahonnan a mos-

taninál enyhébb lejtésű lépcsősor vezetne le a Tiszához. A Korányi fasornál egészen a rondella magasságáig védőkorlátot helyeznének el a járdán, erre a Stefánián nincs szükség. „A partfalnak olyanak kell lennie, hogy amikor nincs gond, ne látsszon - mondta -, amikor gond van, akkor pedig jöjjön elő és védje meg a várost.”

Ilyen lehet a szegedi Stefánia: sétálhatunk a járdalap alá rejtett tömlőn